

Rol en positie van vertrouwenspersonen ongewenste omgangsvormen

Marjolein Sax &
Mirjam Engelen
30 november 2018

debeleidsonderzoekers

Agenda

- Kennismaken
- Vertrouwenspersonen en de Arbowet
- Vertrouwenspersonen in arbeidsorganisaties
- Rol en positie van vertrouwenspersonen
- Aanknopingspunten voor de toekomst

- Vragen

Kennismaken

- Kunt u gaan staan als u vertrouwenspersoon bent?

Kennismaken

- Kunt u blijven staan als u (ook) voor een organisatie met minder dan 50 personen in dienst werkt?

Kennismaken

- Kunt u gaan staan wanneer u voor organisatie van meer dan 50 personen werkt?
- En meer dan 100 personen?

Kennismaken

- Kunt u gaan staan als u interne vertrouwenspersoon bent?
- Kunt u gaan staan als u externe vertrouwenspersoon bent?

Doel van het onderzoek

Het verschaffen van meer inzicht in de rol en positie van de vertrouwenspersoon ongewenste omgangsvormen in de praktijk:

- Huidige rol en positie van vertrouwenspersonen
- Succes- en faalfactoren voor de inzet van vertrouwenspersonen
- Verbetermogelijkheden (waaronder een wettelijke verplichting)

Vertrouwenspersonen en de Arbowet

Arbeidsomstandighedenwet, artikel 3 lid 2:

“ De werkgever voert, binnen het algemeen arbeidsomstandighedenbeleid, een beleid gericht op voorkoming en indien dat niet mogelijk is beperking van psychosociale arbeidsbelasting”

Vervolgens is uitgewerkt wat er wordt verstaan onder beleid gericht op voorkomen of beperken psychosociale arbeidsbelasting.

Vertrouwenspersonen en de Arbowet

- Maatregelen nemen is dus verplicht.
- De vertrouwenspersoon wordt daarbij **niet** expliciet genoemd.
- Wel is de werkgever verplicht maatregelen te nemen volgens de stand van de wetenschap en professionele dienstverlening

Stand van de wetenschap

- Diverse bronnen maken duidelijk dat een vertrouwenspersoon wordt gezien als belangrijk onderdeel van het PSA-beleid.
- De aanbeveling een vertrouwenspersoon in te stellen is algemeen geaccepteerd.

Handhaving door de Inspectie SZW

- Website inspectie: vertrouwenspersoon is niet verplicht.
- Maar: wel belangrijk instrument dat onderdeel kan zijn van het PSA-beleid.
- In de basisinspectiemodule ongewenste omgangsvormen: is er een vakbekwame, laagdrempelige en bekende vertrouwenspersoon?
- In de praktijk wordt de vertrouwenspersoon van groot belang geacht door de inspectie.

Vertrouwenspersonen en de Inspectie SZW

- Werkgevers hebben vrijheid om PSA-beleid zelf invulling te geven.
- Vertrouwenspersoon is belangrijk onderdeel van dat beleid, maar de werkgever kan één of meer alternatieven kiezen die hetzelfde beschermingsniveau bieden.
- In praktijk is er (tot op heden) geen volwaardig alternatief bekend.

Vertrouwenspersonen in arbeidsorganisaties

- 51% van de organisaties met meer dan 5 werknemers in dienst heeft een vertrouwenspersoon.
- Het gaat om 87% van de organisaties met 50-99 werknemers en 92% van de organisaties met meer dan 100 werknemers.
- Organisaties zonder vertrouwenspersoon hebben daar meestal nooit over nagedacht.

Vertrouwenspersonen in arbeidsorganisaties

- Er zijn voorbeelden van vertrouwenspersonen voor een branche als geheel.
- Voor kleine werkgevers een uitkomst: werknemers hebben wel toegang tot een vertrouwenspersoon, zonder dit in de eigen organisatie te moeten regelen.

Vertrouwenspersonen in arbeidsorganisaties

- 63% van de organisaties heeft een interne vertrouwenspersoon
- 16% van de organisaties heeft een externe vertrouwenspersoon
- 22% van de organisaties heeft zowel interne als externe vertrouwenspersonen.

Rol en positie van vertrouwenspersonen

- 90% van de werkgevers noemt de bekendheid van de vertrouwenspersoon redelijk tot goed.
- 14% van de vertrouwenspersonen noemt zich zeer goed bekend, 54% goed en 25% redelijk.
- Bekendheid interne vertrouwenspersonen is hoger volgens de vertrouwenspersonen.
- Maar: bekendheid blijft aandachtspunt

Rol en positie van vertrouwenspersonen

- Inbreng vertrouwenspersonen werkt **de-escalerend**: erger wordt voorkomen.
- Preventieve rol van de vertrouwenspersoon is beperkt.
- Wat wel kan is **signaleren** op basis van meldingen die ontvangen zijn, via het jaarverslag.
- Werking is afhankelijk van de directie: is de directie te bewegen tot actie

Rol en positie van vertrouwenspersonen

- Kwetsbare positie van zowel interne als externe vertrouwenspersonen.
- Interne vertrouwenspersoon: kans op loyaliteitsconflict wegens reguliere functie. Tevens soms kennisgebrek over rol en taken.
- Externe vertrouwenspersoon: verlies opdracht bij onwelgevallige acties

Aanknopingspunten voor de toekomst

- Verplichtstelling vertrouwenspersoon zou bestaande praktijk formaliseren en handhaving vergemakkelijken
- Maar: wettelijke verplichting alleen draagt niet bij aan veilige werkomgeving.
- Vertrouwenspersoon moet gedragen worden door organisatie

Aanknopingspunten voor de toekomst

- Doel is: scheppen van een veilig werkklimaat.
- Benodigde acties:
 - Voorlichting richting werkgevers en werknemers over PSA beleid
 - Aandacht voor rol en functie vertrouwenspersoon
- Er is breed draagvlak voor wettelijke bescherming van de vertrouwenspersoon.
- Hoe is dit vorm te geven bij een externe vertrouwenspersoon?

Aanknopingspunten voor de toekomst

- Draagvlak van de vertrouwenspersoon in organisaties is van belang.
- Belang van vertrouwenspersoon en diens rol en positie moet beter worden gecommuniceerd richting organisaties.
- Niet alle intern vertrouwenspersonen weten precies wat hun rol inhoudt, opleiding wordt ook niet altijd gevolgd. Dit kan meer gefaciliteerd en gestimuleerd worden.

Aanknopingspunten voor de toekomst

- Hoe te zorgen voor meer vertrouwenspersonen bij kleine organisaties?
 - Branchegeorganiseerde (externe) vertrouwenspersoon?
 - Rol voor de vakbonden?

Vragen?

- Heeft u nog vragen?